

БОЛОВСРОЛ, СОЁЛ, ШИНЖЛЭХ УХААНЫ ЯАМ
ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ЯАМ
ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ШИНЖЛЭХ УХААНЫ ИХ СУРГУУЛЬ

БАДАМДОРЖИЙН ОЮУНГОО

ЭМНЭЛЗҮЙН УР ЧАДВАРЫН ҮНЭЛГЭЭНИЙ ХӨГЖЛИЙН АСУУДАЛД
/Е720002-Нийгмийн эрүүл мэндийн удирдлага/

Анагаах ухааны магистрын зэрэг горилж бичсэн бүтээл

Улаанбаатар 2006

Судалгааны ажлыг Эрүүл Мэндийн Шинжлэх Ухааны Их Сургууль (захирал, профессор Ц.Лхагвасүрэн), Сургалтын алба (дарга, дэд профессор Д.Цэрэндагва)-нд гүйцэтгэв.

Магистрын ажлын удирдагч:

Анагаах Ухааны доктор, дэд профессор Д.Цэрэндагва

Магистрын ажлын зөвлөх:

Анагаах ухааны доктор, дэд профессор Н.Сүмбэрзул

Албан ёсны шүүмжлэгч:

Анагаах ухаан доктор, дэд профессор Д.Амарсайхан

Бүтээл болон түүний хураангуйтай ЭМШУИС-ийн Төв номын сангаас танилцаж болно.

Биоанагаах, Нийгмийн Эрүүл Мэндийн салбарын эрдмийн зөвлөлийн нарийн бичгийн дарга, Анагаах ухааны доктор

О.Чимэдсүрэн

Нэг. Удиртгал

Судалгааны ажлын үндэслэл

Дэлхийн анагаах ухааны боловсролын холбоо нь (The World Federation for Medical Education (WFME)) анагаах ухааны боловсрол болон эмч бэлтгэн гаргадаг төгсөлтийн өмнөх оюутны сургалтыг дэлхийн хэмжээнд зохион байгуулдаг. Энэ холбооноос (the 3rd World Conference on Medical Education in Copenhagen, Denmark. The theme for the event will be "Global Standards in Medical Education for Better Health Care") анагаах ухааны боловсролын дэлхийн стандарт, эмнэлгийн тусламжийн чанарын сайжруулах талаар олон тунхаглал бичиг баримт гаргасан. Үүний нэг нь анагаах ухааны боловсрол олгодог сургуулиудын онолын болон эмнэлзүйн мэдлэг олгох сургалтыг ижил хэмжээнд эн тэнцүүхэн авч үзэхийг зөвлөсөн байдаг. Ялангуяа эмч бэлтгэдэг сургуулиудын боловсролын чанарт анхаарах, эмнэлзүйн ур чадвар олгох сургалтын чанар, үнэлгээний хөгжлийн асуудал чухал байрыг эзэлдэг.

Анагаах ухааны суурь боловсролын олон улсын стандартыг (WHO-WFME joint policy covering the period 2004-2006) хэрэгжүүлэхэд ч эмнэлзүйн ур чадварын үнэлгээний хөгжлийн асуудлыг шинэ түвшинд гаргах нийгмийн хэрэгцээ бий болсон. Мөн анагаах ухааны дээд боловсролын чанарын баталгааны нэг үзүүлэлт нь анагаах ухааны боловсрол олгодог сургуулиуд үнэлгээний арга загвар нэгдсэн стандарттай байх ёстой байдаг. Тиймээс анагаах ухааны боловсрол олгодог сургуулиудын сургалтын чухал зорилтын нэг бол эмнэлзүйн ур чадварыг шаардлагын түвшинд эзэмшүүлэх бөгөөд эзэмшсэн түвшнийг үнэлж буй үнэлгээ нь ирээдүйн эмч мэргэжилтнүүдийн чанарын баталгаа болох ёстой.

Эрүүл Мэндийн Шинжлэх Ухааны Их Сургууль нь нийгмийн эрэлт хэрэгцээнд нийцсэн мэргэжилтэнг бэлтгэхийн тулд сургалтын төлөвлөгөө, хөтөлбөр, стандартад үнэлгээ хийж

боловсронгуй болгосоор ирсэн. Энэ үйл ажиллагааг тодорхой үе шатаар хийж байгаагийн нэг бүрэлдэхүүн хэсэг нь эмнэлзүйн сургалтын заах арга зүй, оюутны эмнэлзүйн ур чадварын үнэлгээг улам бүр боловсронгуй болгох тухай асуудал юм.

Уламжлалт сургалтын эмнэлзүйн ур чадварыг үнэлэх үнэлгээг улам боловсронгуй болгон дэлхийн жишигт ойртуулах зорилгоор 1998 оноос эхлэн гүйцэтгэлийн үнэлгээний нэг хэлбэр болох төлөвлөгдсөн зорилготой эмнэлзүйн шалгалтыг нэвтрүүлсэн явдал юм. Эмнэл зүйн ур чадварын үнэлгээг боловсронгуй болгох оюутныг бодитой үнэлэхийн тулд шалгалтын үзүүлэлтүүдэд үнэлгээг тогтмол хийх шаардлагатай байдаг. Ингэснээр анагаах ухааны боловсрол олгодог сургуулиудын эмнэлзүйн ур чадварын үнэлгээ үнэн зөв бодитой байх, үнэлгээний ерөнхий загварыг боловсруулах шаардлагатай байгаа тул уг судалгааг хийхээр сонгон авсан болно.

Судалгааны ажлын зорилго

Эмнэлзүйн ур чадварыг үнэлэх ТЗЭШ-д дүн шинжилгээ хийх, түүнийг үнэлгээний бусад аргатай харьцуулан судлах, төгсөгчдийн мэдлэг ба эмнэлзүйн ур чадварын үнэлгээний хамаарлыг тогтоох

Судалгааны ажлын зорилт

1. Төлөвлөгдсөн зорилготой эмнэлзүйн шалгалтанд дүн шинжилгээ хийх
2. ТЗЭШ-аар тогтоогдсон төгсөгчдийн эмнэлзүйн ур чадварын үнэлгээг үнэлгээний бусад аргатай харьцуулан судлах
3. Ерөнхий мэргэжлийн эмч мэргэжлээр төгсөгчдийн эмнэлзүйн ур чадварын үнэлгээг тэдний мэдлэгийн үнэлгээтэй харьцуулан судалж хамаарлыг тогтоох

Судалгааны ажлын шинэлэг тал

ЭМШУИС-ийн Анагаахын сургалтын үнэлгээнд нэвтрүүлсэн ТЗЭШ-ын аргад найдвартай байдал, ялгах индекс, хүндийн зэргээр ерөнхийд нь болон өртөө тус бүрээр үнэлгээ өгсөнд оршино.

Судалгааны ажлын практик ач холбогдол

- ❖ Эмнэлзүйн ур чадварын үнэлгээний нэгдсэн загварыг боловсруулсан
- ❖ Эмнэлзүйн ур чадварын үнэлгээний шалгалтанд тавигдах шаардлага зөвлөмжүүдийг боловсруулсан

Судалгааны үр дүнг хэлэлцүүлсэн байдал

1. "Formative assessment of OSCE II" Journal of Medical Education, Singapore. 2006
2. "Төлөвлөгдсөн зорилготой эмнэлзүйн шалгалтын форматив үнэлгээ" НЭМС-ийн эрдмийн чуулган-48. 2006 он
3. "Төгсөлтийн шалгалтын үнэлгээ" АРАСРН 38 дахь хуралд ханын илтгэл
4. "Төлөвлөгдсөн зорилготой эмнэлзүйн шалгалтын форматив үнэлгээ" ЭМШУИС-ийн эрдмийн чуулган-48 нэгдсэн хуралдаан. 2006 он
5. "Эмнэлзүйн ур чадварын үнэлгээний харьцуулсан судалгаа" Эврика - багш оюутны эрдэм шинжилгээний бага хурал, Улаанбаатар, 2006 он
6. "Блок сургалтанд хийсэн форматив үнэлгээ"- Анагаахын багш нарын семинар, 2006 он.

Зохиолын бүтэц, хэмжээ

Нэг сэдэвт зохиол нь монгол хэл дээр 70 хуудсанд багтаан бичигдсэн бөгөөд хэвлэлийн тойм, судалгааны арга зүй, судалгааны ажлын үр дүн, хэлцэмж, дүгнэлт, зөвлөмж, ном зүй гэсэн хэсгүүдээс бүрдэж, хүснэгт 19, зураг, бүдүүвч 12-ийг агуулсан байна.

Ном зүй

- 1) Алтанцэцэг.Т, Лагшмаа.Б, Эмнэлзүйн сургалтыг боловсронгуй болгох нь "Анагаах ухааны боловсролын шинэчлэл" /сургалт-семинарын илтгэлүүд/. Улаанбаатар 2001. х 39-43.
- 2) Амарсайхан.Д., Алтанцэцэг.Т. Төлөвлөгдсөн зорилготой эмнэл зүйн шалгалт. Улаанбаатар. 2002.
- 3) Бадарч.Д. Америкийн дээд боловсрол. УБ. 1999. х 74-77.
- 4) Бадарч.Д., Батхүрэл. Г., бусад. Багц цаг систем. УБ. 2000. 83-95 х.
- 5) Батхуяг.С., Батдэлгэр.Ж. Боловсрол судлалын ерөнхий үндэс. УБ. 1997. х 62-70.
- 6) Боловсролын салбарын өөрчлөлт, шинэчлэл, хувьчлалын кейс судалгаа. Нийгмийн салбарын хувьчлал. УБ. 2004 он. Нээлттэй нийгэм форум.
- 7) Болормаа.Б., Менежмент, 2001 он, 81-111 х.
- 8) Буджав.Л. Анагаах ухааны статистикийн судалгааны аргазүй ба арга. УБ. 2000 он
- 9) Бэгз.Н., Ванчигсүрэн.Д., Шагдартовуу.С. Боловсролын удирдлага. УБ. 1995 он
- 10) Гомбожав.Ж, Баярсайхан.Ч, Сүхбаатар.Ц, Оюутны мэдлэгийг шалгахад персонал компьютер хэрэглэх, Багш нарын эрдэм шинжилгээний 33 дугаар бага хурлын илтгэлийн хураангуй, Улаанбаатар. х 15-17.
- 11) Долгоржав.Р. Боловсролын салбартай холбоотой тогтоол, тушаал эмхтгэл. ¹ 11. УБ. 2004 он
- 12) Дүнгэрдорж. Д. Анагаах ухааны их сургуулийн шинэчлэл ба ирээдүй. – Монголын анагаах ухаан. ¹3. Улаанбаатар. 2002 он
- 13) Дүнгэрдорж.Д., Өлзийбаяр.Д., Амарсайхан.Д. Багшийн гарын авлага. ЭМШУИС, УБ. 2004 он. 210-225 х
- 14) Дэмбэрэл.Ц, Бид шавь нараа зөв үнэлж чаддаг уу? Монголын боловсрол ба оюуны хөгжил, Улаанбаатар. Х 9-12.

- 15) Жавзан.Б. Боловсрол судлалын үндэс. Хүмүүнлэгийн ухааны их сургууль. 2005 он
- 16) Жадамба.Б., Чимэдлхам.Ц. Сургалтын явцад хийх хяналт-шинжилгээ. УБ. 2002 он. х 18-24.
- 17) Луанга.С.К нар. Эрүүл мэндийн статистик, хоёр дахь хэвлэл. ДЭМБ. Женев хот. 2004 он.
- 18) Лхагва.Л. Анагаах ухааны боловсролын талаархи тэмдэглэлүүд. - Монголын анагаах ухаан. ¹⁴, УБ. 2001 он. х 34-44.
- 19) Лхагва.Л., Шижирбаатар.Б. Анагаах ухааны эрдмийн болон мэргэжлийн сургалтын одоо ба ирээдүй <<Анагаах ухааны боловсролын шинэчлэл>> /сургалт-семинарын илтгэлүүд/. Улаанбаатар. 2001. х.21-26.
- 20) Лхагважав. Ч. Сургалтын технологийн шинэчлэл, үндэслэл, чиг хандлага. Сургалтын технологийн шинэчлэл. /Илтгэл, сургалтын материал/. УБ. 1999. х 17-31.
- 21) Лхагвасүрэн.Ц., Дүнгэрдорж.Д., Лхагва.Л., Алтанцэцэг.Т., Өлзийбаяр.Д. Анагаах ухааны боловсролын өөрчлөлт шинэчлэлт ХХI зууны үзэл баримтлал << Монголын дээд боловсрол: ХХI зууны үзэл баримтлал >> эрдэм шинжилгээний бага хурлын материал Улаанбаатар. 1999. 65-66х.
- 22) Лхагвасүрэн.Ц. Анагаах ухааны боловсрол шинэ зуунд. <<Анагаах ухааны боловсрол ХХI зуунд>> /семинарын хураангуй/. Улаанбаатар 2000. 1-6 х.
- 23) Лхагвасүрэн.Ц. Анагаах ухааны боловсрол-даяршлалын асуудалд <<Анагаах ухааны боловсролын шинэчлэл >> /сургалт-семинарын илтгэлүүд/. Улаанбаатар 2001. 2-7 х.
- 24) Монгол улсын үндсэн хууль. 1992.
- 25) Монгол улсын Боловсролын тухай хууль. 1995.
- 26) Монгол улсын Эрүүл мэндийн тухай хууль. 1998.
- 27) Монгол улсын Дээд боловсролын тухай хууль. 2002.
- 28) Монгол улсын Мэргэжлийн боловсрол, сургалтын тухай хууль. 2002.

- 29) Монгол улсын засгийн газрын тогтоол, гэгээрлийн сайдын тушаалын эмхэтгэл. УБ. 1998 он.
- 30) Монголын боловсрол судлаач эрдэмтдийн сонгомол өгүүлийн түүвэр. (XX зуун) Эмхэтгэгч Д.Баттогтох, ред.Н.Бэгз, Д.Ванчигсүрэн. УБ. 2002 он.
- 31) Мөнхдалай.З, Батцэцэг.Д. Дэлхийн их сургуулиуд дахь сургалтын стандарт ба үнэлгээ, 1994 он. х 1-11.
- 32) Мөнхдалай.З. Боловсролын менежмент, 1998 он. х 3-11.
- 33) Наранчимэг. С. Сурган заах арга зүйд суралцахуй. Сувилахуйн багш нарт зориулсан гарын авлага. Улаанбаатар. 2004 он
- 34) Өлзийбаяр.Д. Төлөвлөгдсөн зорилготой эмнэлзүйн шалгалт. 2004.
- 35) Содномваанчиг.Г, Ожунцэцэг.Ш, Алтанцэцэг.Д, Сурлагын үнэлгээний тогтолцоог шинэчлэн сайжруулах асуудалд, Боловсрол судлал. ¹1. х 95-99.
- 36) Солонго.Б, Энхжаргал.Н. Төлөвлөгдсөн зорилготой эмнэлзүйн шалгалт. 2006 он.
- 37) Сувд.Н., Машбадрах.Б., Дэмбэрэлсүрэн.Ж. Эрүүл мэндийн судалгааны аргазүй, судалгааны аргад суралцах заавар, ДЭМБ, Номхон Далайн Баруун Эргийн Бүсийн Төв Манила. 2001 он.
- 38) Сүмбэрзул.Н., Ожунбилэг.Ш. Анагаах ухааны боловсрол. Улаанбаатар. 2001.
- 39) Сүмбэрзул.Н. Анагаахын оюутны мэдлэг чадварын үнэлгээг боловсронгуй болгох нь. Анагаах ухааны докторын зэрэг горилсон нэг сэдэвт зохиол. Улаанбаатар. 2003 он
- 40) Теодоре.Х. Тулчински., Елена А. Варавикова., Шинэ нийгмийн эрүүл мэнд. 2005 он. х 649-652, 667-671.
- 41) Хөтөлбөрийн магадлан итгэмжлэл: арга зүйн зөвлөмж. 2002 он. 59-62 х

- 42) Цэдэн.П. Асуудал дэвшүүлэн шийдвэрлэх арга ба оюутан төвтэй сургалт. "Анагаах ухааны боловсрол шинэчлэл" сургалт семинарын илтгэлүүд. Улаанбаатар. 2001. х 31-36.
- 43) Цэрэндагва.Д, Алтанцэцэг.Т, Амарсайхан.Д. Эмнэлзүйн сургалтыг боловсронгуй болгох асуудалд, Эрдмийн чуулган-44, Шилдэг бүтээлийн дээж. х 149-154.
- 44) Цэрэндагва.Д, Нарантуяа.Д, Найдансүрэн Ц. "Эмнэлзүйн сургалт" гарын авлага, Улаанбаатар, 2003 он
- 45) Чимэдсүрэн.О., Эпидемиологийн судалгааны арга зүй. 2004 он
- 46) Чулуундорж.Б. Мэдлэгийн менежментийг сургалтанд хэрэгжүүлэх нь. Хүмүүнлэгийн ухааны их сургууль, 2002 он. 26-31 х.
- 47) Эмнэлзүйн заах арга зүй, гарын авлага, АУИС, 1999 он. х 2-41.
- 48) Эмнэлзүйн сургалт, гарын авлага, АУИС, 2003 он.
- 49) Эрдэнэзул.П. Боловсон хүчний удирдлага. УБ. 1999 он. 20-48 х.
- 50) Эрүүл мэндийн тогтолцоог хөгжүүлэхэд өрхийн анагаах ухааны оруулах хувь нэмэр, гарын авлага, 2005 он. х101-159.
- 51) Эрүүл Мэндийн Шинжлэх Ухаан сэтгүүл. 2006 он. 14. х47-49.
- 52) AAMC. Innovations in Medical Education Exhibits. 2000 Annual Meeting Program.
- 53) AAMC. 39th Annual Research in Medical Education Conference. 2000 Annual Meeting Program.
- 54) AMEE, Medical teacher, An International journal of Education in the Health Sciences, 2005, p 29-37.
- 55) Jo-Ann Retegui, Beverly Cornel-Avendano. Mastering the OSCE CSA. 1999.
- 56) John Sandars, Louise Newson. MRCGP Approaching the Modular Examination. 2nd Edition, 2002.

- 57) John G. Dent, Ronald M. Harden, A practical guide for Medical teachers. 2005.
- 58) Owen Epstein, David Perkin.G, John Cookson, David P. de Bono, Pocket guide to Clinical Examination. 2004.
- 59) Profiles of Asian Medical School. Part I. 2004.
- 60) Tim Dornan, Paul O'Neill Core clinical skills for OSCEs in Medicine
- 61) Robert Q. Marston, Roseann M. Jones. Medical education in transition. 1992, p 51-58.
- 62) <https://team.nus.edu.sg/medicine/som/apmec3/>. apmec
- 63) <http://www.aamc.org/start.htm>
- 64) <http://www.mongoleducation.mn/>
- 65) <http://www.nwrel.org/assessment/>
- 66) <http://wings.buffalo.edu/faculty/research/bioethics/osce.html>
- 67) <http://www.google.mn/search?hl=mn&lr=&oi=definer&q=define:assessment+criteria&defl=en>
- 68) http://www.ncrel.org/sdrs/areas/stw_esys/4assess.htm
- 69) <http://www.im.org/AAIM/Pubs/Docs/CDIMCurriculumGuide/GeneralistClinicalCompetencies/CasePresentationSkills.htm>
- 70) <http://www.medschl.cam.ac.uk/csu/pages/about.html>
- 71) <http://www.pitt.edu/~super1/>